

Lippuohje

Rauman Patria-kilta 2014

Kuvat: Mona Nordberg, Taisto Ketolainen
Lipun käyttökuvat: Olavi Birkman
Teksti: Taisto Ketolainen
Lähdeteokset: Reserviläisen juhla- ja seremoniaopas
Suomalaisuuden Liitto/Lippuvalistus

Suomen lippu

Suomessa liputtamista valvoo sisäasiainministeriö. Käytännön liputusneuvonnan hoitaa Suomalaisuuden Liitto. Suomalaisuuden Liitto myy Suomen ja ulkomaiden lippuja.

Vuonna 1978 annetun lippulain mukaan Suomen lipussa on valkoisella pohjalla sininen risti. Lippu on joko kansallislippu (siniristilippu) tai valtiolippu (ristin keskellä Suomen vaakuna). Kielekkeistä valtiolippua käyttävät puolustusvoimat. Lisäksi tasavallan presidentti käyttää kielekkeistä valtiolippua, jonka tangonpuoleisessa yläkentässä on sini-keltainen vapaudenristi. Tässä ohjeessa keskitytään kansallislippuun, jolla jokaisella suomalaisella on oikeus liputtaa.

Kansallislipun on oltava mittasuhteiltaan ja väreiltään oikea. Suomen lippu on suorakaiteen muotoinen vaate. Se on korkeudeltaan 11 ja pituudeltaan 18 mittayksikköä. Lipun värisävyt määrittelee valtioneuvosto. (PMS-värijärjestelmässä sinistä vastaa malliväri 294C).

Lippuun ei saa kirjoittaa, eikä siihen saa kiinnittää tunnuskuviota tai koristeita. Tämä olisi myös urheilukisoissa muistettava! Lippu ei myöskään saa olla likainen saati repaleinen.

Suomen lipusta annetussa laissa säädetään julkisesta lipun turmelemisesta, epäkunnioittavasta käytöstä tai luvattomasta paikaltaan ottamisesta sakkorangaistus. Väreiltään tai mittasuhteiltaan selvästi säädetystä poikkeavia Suomen lippuja – olivat ne sitten lipun tai tarran muodossa – ei saa myydä.

Vaurioitunutta lippua voi yrittää korjata, mutta tällöin sitä saa käyttää vain sillä edellytyksellä, ettei korjausjälki näy liputettaessa.

Nykyliput ovat materiaaliltaan tekokuitua (polyesteriä), joten ne kestävät hyvin maamme ajoittain ankariakin säävaihteluita. Kuitenkin kaupunki-ilma kaikkine epäpuhtauksineen nopeasti likaa lipun, ellei sitä pestä riittävän usein. Pesu- ja silitysohjeet ovat yleensä lipun mukana. Suomen lippu kuivataan aina sisätiloissa.

Kun Suomen lippu on aikansa palvellut – esimerkiksi sen valkoinen osa kellertynyt ja sininen haalistunut tai sitä ei voi enää huoltaa siistiksi, tulee se hävittää kansallislipun arvon mukaisella tavalla. Lipun voi hävittää polttamalla tai leikkaamalla se pieniksi palasiksi ja poistamalla palat muutamassa erässä normaalin talousjätteen mukana. Tärkeintä on, ettei lippua voi palasista tunnistaa. Lippua ei saa haudata maahan eikä mereen.

Käytöstä poistetulle Suomen lipulle ei saa keksiä uusia käyttötarkoituksia, sillä kansallislippu on isänmaallisten tuntojemme juhlava tulkki. Suomalaiset ovat aina suhtautuneet hartaan kunnioittavasti lippuunsa ja tämän tavan soisi säilyvän.

Kantosalko

Kantosalko on kannettava tanko, johon lippu kiinnitetään. Tanko on yleensä kolmimetrinen ja kaksiosainen. Lipun koko kolmimetriseen kantotankoon on 100 x 163 cm (lippu numero 6).

Kantolippu

Kannettaessa Suomen lippua kulkueissa tai paraateissa tulee sillä aina olla lipunkantajan lisäksi kaksi lippuvartijaa. Lipunkantaja on valittava vahvempien joukosta, sillä se on usein voimia kysyvä tehtävä. Lippuvartioon pääsy on kunniatehtävä. Siihen valittujen tulisi pukeutua ja käyttäytyä asianmukaisesti. Lippumenot kannattaa kammelluksien välttämiseksi harjoitella etukäteen.

Naispuolinen lippuvartija asettuu lipunkantajasta katsoen oikealle ja miespuolinen vasemmalle puolelle. Lippuvartijat käyttävät sinivalkoisia airutnauhoja siten, että naisella nauha kulkee vasemman ja miehillä oikean olkapään yli. Nauha solmitaan vyötärön kohdalta löysälle solmulle. Sininen väri on nauhassa alempana

Airutnauhaa ei käytetä kansallis- tai virkapuvun kanssa.

Kulkueessa tai paraatissa liikuttaessa Suomen lippu lippuvartioineen tulee kymmenisen askelta soittokunnan jäljessä. Lippu kannetaan pystysuorassa asennossa vartalon keskikohdalla. Kantovyötä on hyvä käyttää, jos tanko on raskas. Suomen lippua seuraavat järjestölippu tai -liput ja lopuksi itse marssijat.

Yleisö tervehtii ohi kulkevaa Suomen lippua paikallaan seisten, miehet ilman päähinettä.

Kantovyö

Järjestölipullakin on tapana olla lippuvartio. Suomen lippu on kuitenkin aina arvokkaimmassa asemassa. Jos liput sisätiloissa pidettävässä juhlassa asetetaan lipputelineeseen, ei lippuvartioita enää tarvita. Yleisö tervehtii lippua seisten sen saapuessa ja poistuessa.

Kannettavalla Suomen lipulla on tervehdittävä eli suoritettava kunnianosoitus seuraavissa tapauksissa;

- kohdattaessa tasavallan presidentti tai vieraan valtion päämies,
- oman tai vieraan maan kansallislaulua esitettäessä,
- vainajaa, jos hautajaissaatto kulkee ohi sekä vainajaa siunattaessa ja hautaan laskettaessa.
- Järjestölipulla tervehditään edellisten kohtien lisäksi seuraavissa tapauksissa;
  - Suomen tai vieraan valtion lippua nostettaessa, laskettaessa, ohitettaessa tai esimerkiksi juhlahuoneistoon tuotaessa ja pois vietäessä,
  - maakuntalauluja ja järjestön omaa kunniamarssia tai -laulua esitettäessä,
  - muistettaessa vainajaa hiljaisella hetkellä tai laskettaessa vainajalle järjestön omaa seppelettä,
  - patsasta, reliefiä tai muotokuvaa paljastettaessa,
  - monissa muissa tilanteissa sopimuksen mukaan; esimerkiksi kunnia- tai ansiomerkkejä jaettaessa, lippu-tervehdykseen vastattaessa ja sellaista juhlallista vakuutusta annettaessa, joka oikeuttaa järjestön jäsenyyteen.

Lipunkantaja tervehtii lipulla laskemalla sitä rauhallisesti, kunnes tanko on noin 45° kulmassa. Paikalla tehtävässä tervehtimisessä lipunkantaja kääntää hieman rintamasuuntaansa tervehdittävään ja kallistaa lipputankoa. Lippu ei saa koskettaa maata.

Kantolipun käyttö

Lipun kantaminen on kunniatehtävä. Lippuotteisiin kuuluvat kunnian tekeminen paikallaan ja liikkeessä sekä rukousasento. Paikalla pidettävässä tilaisuudessa lippua kannetaan mikäli lippu juhlallisesti saapuu tilaisuuteen. Lippu voidaan joko laskea lipputelineeseen tai lippuvartio voi jäädä pitelemään lippua. Mikäli tilaisuus kestää pitkään, paikalla seisovaa lippuvartiota tulee vaihtaa noin 30 minuutin välein.

Varustus

Kantajalla on varusteena käsineet ja paraateissa kantamista helpottamassa lipunkantovyö. Talvella tai olosuhteiden muuten vaatiessa lipunkantaja pukeutuu mahdollisimman tummaan ja yksiväriseen takkiin. Lakki (ei pipo) kuuluu varustukseen.

Valmistautuminen

Lipunkantoon valmistuminen on tehtävä huolella. Mikäli kyseessä on tapahtuma jossa on monta lipunkantajaa, on ohjeiden ja käskyjen antamisesta vastuussa tapahtuman komentaja tai vastaava.

Jos lipunkantaja toimii yksin, on hänen otettava tapahtuman kulusta ajoissa selvää. *Mitä tapahtuu, missä ja milloin tapahtuu, kuka kantaa lippua ja ketkä ovat tilaisuudessa läsnä, kauanko lippua kannetaan, onko tapahtumassa komentajaa tai ohjeiden antajaa, ja mitä reittiä lippua kannetaan.*

Kantajan on otettava huomioon myös vaatetus. Talvella tarvitaan suurempi vaatekerta kuin kesällä.

Koska kantotapahtumissa ei vessoja usein löydy, pitää kantajan huolehtia ettei asiaa luonnollisille tarpeille tule.

Kaikkien **mobiililaitteiden on oltava äänettömiä** ja niiden käyttö on ehdottomasti kielletty seremonian aikana.

Lipun paikka ja lippuote

Kantolippua voidaan pitää kahdessa paikassa. Partiolaisten yleisimmin käyttämä tapa on pitää lippua ja kantolaitetta kantajan oikealla puolella. Puolustusvoimien tavassa lippua kannetaan suoraan kasvojen edessä. Lipun kantaminen edessä on sotilaallisempi ja juhlavampi. Oikean puolen kantotapa on kuitenkin mukavampi ja kunnianteko on helpompaa. Jos lippu lasketaan "jalalle" eli maahan, on sen paikka aina oikean jalan vieressä. Oikeanlaisessa lippuotteessa vasen käsi on olkapään korkeudella, ikään kuin "taklauksessa". Oikea kättä pidetään hieman vyötärön yläpuolella. Laskettaessa lippu jalalle tulisi kädet pitää myös silloin edellä mainitussa otteessa. - Tällöinhän tosin lippua on liu'utettu käsissä alaspäin.

Kunnian tekeminen

Lipulla tehdään kunniaa kallistamalla se noin 45 ° kulmaan siten, ettei lippu kosketa maata.

Suomen lippu tekee kunnia vain valtion päämiehelle, kansallislauluja esitettäessä sekä hautausaatossa ja siunattaessa vainajalle! Muissa tapauksissa Suomen lipun kantaja tervehtii kohdetta katseellaan.

Sepeleettä laskettaessa muut liput tekevät kunniaa paitsi Suomen lippu. Tällöin lippu käy kunniaassa (**alas - 101 - 102 - 103 - ylös**) joko musiikin saattelemana tai ilman. **Mikäli muuta ei ole ohjeistettu, alkaa kunnian teko sillä hetkellä, kun sepele koskettaa alustaa.**

Liikkuvalle kohteelle (joko lippu itse tai jokin muu kohde, esim. Suomen lippu) kunniaa tehdään joko komennolla tai ilman seuraavasti: Alkaa 5 metriä ennen kohdetta ja päättyy metri kohteen jälkeen.

Lippuotteet

Lippu nostetaan kantoasentoon komennolla **OLALLE – VIE**. Lipunkantaja nostaa lipun vasemman olan yli ripustettuun lipun kantimeen siten, että lippu on pystysuorassa vartalon keskikohdalla. Kantaja pitää lipun varresta kiinni molemmin käsin vasen nyrkki olkapäiden korkeudella ja oikea nyrkki aivan vasemman alapuolella. Kyynärpäät nojaavat kevyesti vartaloon.

Kantoasento

Jalalle

Lipun pito tuulella

Lippu viedään jalalle komennolla **JALALLE – VIE**. Lipunkantaja nostaa lipun kantimesta ja laskee lipun pystyyn oikean jalkateränsä viereen, jalkaterän ulkopuolelle. Lipunkantaja pitää oikealla kädellä kiinni lipun tangosta niin korkealta, että hän saa siitä luonnollisen otteen ja vasemmalla kädellä oikean yläpuolelta siten, että kyynärvarsi on vaakasuorassa asennossa ja käden selkä osoittaa eteenpäin.

Voimakkaassa tuulella kantaja voi pitää vasemmalla kädellä lipun alakulmasta.

KOMENNETTAESSA: LAKKI – PÄÄSTÄ lipunkantajat ja airueet eivät ota lakkia päältä. Komento koskee mukana olevaa marssirivistöä.

Lippu suorittaa kunnianosoituksen paikalla komennolla **HUOMIO, KATSE OIKEAAN – PÄIN**. Valmistavalla osalla lipunkantaja kääntyy etuoikeaan ja suoritusosalla **PÄIN** kallistaa lipun hitaasti suoraan eteenpäin alas, kunnes lippu on 45°:n kulmassa. Kallistaessaan lippua lipunkantaja työntää kantimessa olevan tangon vartalonsa ohitse oikealle, siirtää vasemman kätensä lipun tankoa myöten

suoraksi eteen ja oikeaa kättään alaspäin niin paljon, että ote tulee tukevaksi sekä ottaa vasemmalla jalalla lyhyen askeleen eteenpäin.

Kunnianosoitus

Lippu nostetaan kallistamisen jälkeen hitaasti entiseen asentoonsa, vasen jalka siirretään takaisin toisen viereen ja lipunkantaja palaa alkuperäiseen asentoonsa. **Lippu voi suorittaa kunnianosoituksen myös ilman komentoa.** Tällöin lipun kallistaminen alkaa seppeleen koskettaessa muistomerkkiä. Lipun ollessa jalalla kunnianosoituksen alkaessa sitä kohotetaan sen verran, että lipun kallistaminen on mahdollista.

Lippu suorittaa kunnianosoituksen *liikkeessä* siten, että lipunkantaja kallistaa kantimessa olevan lipun hitaasti suoraan eteenpäin alas noin 45°:n kulmaan. Kunnianosoitus alkaa noin kymmenen metriä ennen kunnianosoituksen kohdetta ja päättyy lipun mentyä vastaanottajan ohi.

Lippujen käyttö muistomerkillä

Lippujen ryhmittäminen

Mikäli muistotilaisuudessa käytetään lippuja, ne ryhmitetään paikoilleen kunniavartion asettamisen jälkeen joko vartioituina, lippulinnana tai rivistöinä. Liput tuodaan paikalle yhtä aikaa avattuna, kantajat jonomuodossa.

Lippuosastossa Suomen lippu on etumaisena. Muissa tapauksissa se tuodaan järjestöllippujen ryhmitettyä ja tehdessä kunnianosoituksen.

Osaston johtaja komentaa :

**OSASTO – SEIS, KÄÄNNÖS OIKEAAN / VASEMPAAN , OJENNUS,
JALALLE – VIE, LEPO**

Kunnianosoituksen suorittaminen

Seppeleenlaskuseremoniaa edeltää yleensä hartaus, jonka ajaksi jonka ajaksi lipun tanko viedään jalkaterien väliin.

Järjestöliput suorittavat yleensä kunnianosoituksen niiden edustamien järjestöjen sepeleettä laskettaessa. Suomen lipulla suoritetaan kunnianosoitus vain, jos Maamme-laulua soitetaan seremoniaan liittyen. Lippurintama suorittaa kunnianosoituksen, mutta lippulinna ei.

Seppeleenlaskun ajaksi liput viedään olalle joko osaston johtajan komennolla **ASENTO, LIPUT KANTOASENTOON** tai puolustusvoimain lippujoukkueen johtajan aseta koskevalla komennolla **ETEEN – VIE**

Lippulinna ja lippurintama.

Lippulinna

Paraateja, ohimarsseja ja kulkueita varten voidaan muodostaa lippulinna joko pelkästään Suomen lipuista tai järjestölipuista. Järjestölippulinnaan ei saa sijoittaa Suomen lippua. Suomen lipun lippuvartio sijoitetaan lippulinnan eteen. Lippulinnessa liput ryhmitetään 2 – 4 jonoon ilman lippuvartioita normaalein rivistövälein ja etäisyyksin. Lippulinnaosastolla (so. Suomen lipun lippuvartio ja lippulinna) voi olla osaston johtaja, jonka paikka on Suomen lipun lippuvartion ja lippulinnan välissä, noin 2 – 3 metrin etäisyydellä molemmista.

Yleinen lippujen keskinäinen ryhmitys lippulinnessa on

- järjestävä organisaatio (yhdistys, liitto, tms.)
- muut liitot, piirit ja paikallisyhdistykset.

Maanpuolustustapahtumissa voidaan käyttää nk. arvostusryhmitystä. Tällöin järjestöliput tulevat järjestyksessä:

- sankarivainajat
- sotainvalidit
- veteraanit
- reserviläisjärjestöt ja maanpuolustuskillat (liitot, piirit, yhdistykset / kerhot / killat)
- mahdolliset muut järjestöt niiden nimien alkukirjaimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä.

Naisjärjestön lippu sijoitetaan vastaavaan miesjärjestön lippuun nähden arvokkaammalle paikalle.

Lippulinna ei suorita kunnianosoitusta paikalla eikä liikkeellä.

Juhlavissa tilaisuuksissa tulee kiinnittää mahdollisuuksien mukaan huomiota lipunkantajien pukeutumisen samankaltaisuuteen:

- joko kaikilla on käsineet, lakki ja päällystakki tai ei kenelläkään
- sateenvarjoa ei pidetä lippulinnaissa

Lippurintama

Lippurintamaa eli lippurivistöä käytetään yleisesti kunnianosoituksissa ja paraateissa silloin, kun lippujen määrä on vähäinen. Liput ryhmitetään yhteen riviin, alku- ja loppupäässä lippurintaman vartijat, joskin myös jokaisella lipulla voi olla oma lippuvartionsa.

Lippurintaman eteen voidaan asettaa Suomen lipun lippuvartio. Lippurintamalla voi olla johtaja, jonka paikka on Suomen lipun lippuvartion ja rintaman välissä 1 - 2 m:n etäisyydellä molemmista.

Lippurintaman liput suorittavat kunnianosoituksen.

Raumalaisia maanpuolustusjärjestöjen lippuja

Rauman Kaatuneitten Omaiset

Rauman Seudun Sotainvalidit

Rauman Seudun Sotaveteraanit

Rauman Rintamamiehet

Lottaperinne-Rauma

Rauman Seudun Sotilaspojat

JR 56 ja JR 60 Kilta

Veteraanikuoro Isku

Rauman Reserviläiset

Rauman Reserviupseerikerho

Vakkasuomen Suojeluskuntien

Perinneyhdistys

Rannikkosotilaskotiyhdistys

Rauman Karjalaiset

Rauman Seudun Rauhanturvaajat

Saaristomerän Merivartioston Kilta

Selkämeren Rannikkokilta